

★ ΑΝΤΗΛΩΣΗ

Ε, και; θα ρωτήσουν κάποιοι. Η δικιά σας προκήρυξη είναι κάπως πιο μεγάλη από τις υπόλοιπες, θα προσθέσουν. Μόνο που δεν είναι έτσι. Η αλήθεια είναι, βέβαια, ότι προκήρυξη ξεκινήσαμε να βγάλουμε. Μια προκήρυξη με πράγματα που θεωρούμε αυτονόητα. Π.χ. ότι η αντίθεση στην παγκόσμια κυριαρχία δεν μπορεί να αντιστρέφει την όψη του ίδιου νομίσματος, υιοθετώντας τον κυρίαρχο λόγο του εθνικού κράτους. Γεγονότα αβίαστα βγαλμένα από την ιστορία: Έλληνες, Τούρκοι, Αλβανοί, Βούλγαροι, Σέρβοι και τα λοιπά κατόρθωσαν μια χαρά να βγάλουν μόνοι τους τα μάτια τους και χωρίς την βοήθεια του υπόλοιπου πλανήτη. Και επειδή τελικά όλοι αυτοί αποδείχτηκε ότι μεταλαμπάδευσαν τον χιλιετή, διςχιλιετή ή τριςχιλιετή πολιτισμό τους στους αμερικάνους, ε. τι θα γίνει, τα ρέστα θα ζητάμε τώρα; Για μας τα πράγματα είναι απλά. Η ιστορική μνήμη είναι τόσο καπηλευμένη από την εξουσία, ώστε ο καθένας ν' αρπάζει πανεύκολα την οποιαδήποτε σημαία σύμφωνα με την μεριά που έτυχε να βρεθούν ο παππούς του και η γιαγιά του όταν τα βαλκανικά εθνικά κράτη χώρισαν -όχι και τόσο φιλικά- τα βαλκανικά εδάφη. Και δεν υπάρχει σημαία -με αστεράκια ή φεγγαράκια, τρικολόρε ή με γαλάζιες και άσπρες κορδελίτσες- που να μην είναι βουτηγμένη μέσα στο αίμα.

Με δύο λόγια: τα εγκλήματα των αμερικάνων δεν μοιάζει να δικαιολογούν τα εγκλήματα όλων των άλλων. Και αυτοί οι άλλοι φαίνεται να πολλαπλασιάζονται ανεξέλεγκτα σε κάθε μεριά των συνόρων, ανεμίζοντας αλαφιασμένοι σημαίες. Ή δολοφονώντας μετανάστες στα σύνορα. Ή οργανώνοντας εθνικές εκκαθαρίσεις. Ή... -για μας οι τοπικοί κασάπηδες είναι τόσο εγκληματικοί όσο και οι παγκόσμιοι.

Αυτονόητα δεν είναι όλα αυτά; Ε, ακολουθούν κάποιες σελίδες για το αυτονόητο, καθώς ήδη μάλλον βρεθήκαμε απέναντι στο αυτονόητο...

Μια μάζα - χίλια κομμάτια

Ο ελληνικός λαός ορθώνει το ανάστημά του απέναντι στα αφεντικά του πλανήτη;

- Οι από πάντα αντιαμερικάνοι υποστηρικτές κάθε λογής κόκκινων ολοκληρωτισμών τώρα δικαιώνονται
- Οι υποστηρικτές των παλιών καλών ΗΠΑ και του παλιού καλού ΝΑΤΟ τώρα που το νέο κακό ΝΑΤΟ και οι ΗΠΑ βομβάρδισαν τους ορθόδοξους σέρβους αδερφούς αγανακτούν -αντιαμερικάνοι έγιναν κι αυτοί
- Οι τηλεθεατές ανακαλύπτουν ένα σκοπό για τον οποίο αξίζει να αγωνιστούν και τώρα ξεσηκώνονται.
- Οι έλληνες επιχειρηματίες που οι χειρισμοί των ΗΠΑ χαλάνε τις δουλειές τους στην περιοχή κουνάν συγκαταβατικά το κεφάλι τους μπροστά σε εθνικές κινητοποιήσεις χρήσιμες ως μέσο πίεσης στις διακρατικές σχέσεις -δεν είναι δα και τόσο άσχημος ο αντιαμερικανισμός.
- Οι νοσταλγοί της φαιάς πανούκλας αναγνωρίζουν ότι ο Χίτλερ και ο Στάλιν δεν είχαν ως μόνο κοινό στοιχείο το μoustάκι και έτσι εθνικοσοσιαλιστές και πατριώτες κομμουνιστές συναδελφώνονται.

Ο ελληνικός λαός ορθώνει το ανάστημά του απέναντι στα αφεντικά του πλανήτη;

Η πανεθνική αφύπνιση. Η νέα μεγάλη ιδέα. Ο ελληνικός λαός στο προσκήνιο. Η, καλύτερα, ο λαϊκισμός ξεπροβάλλει απ' το παρασκήνιο. Υπάρχουν όλα τα στοιχεία που συνηγορούν στο χαρακτηρισμό των κινητοποιήσεων ως ανάδυση του λαϊκισμού (και όχι ως επιστροφή στην ιστορική σκηνή του ριζοσπαστικού λόγου και πράξης):

- Ανάμιξη ορθολογικών και ανορθολογικών παραγόντων (η πραγματική αναγκαιότητα αντίστασης στην πλανητική ηγεμονία αναμειγμένη με το εθνικοπατριωτικό παραλήρημα).

- Επίκληση της "οργανικής ολότητας" του "λαού" (η αφηρημένη έννοια του λαού καλύπτει τα πάντα, δεν υπάρχουν πλέον κοινωνικές αντιθέσεις και ανταγωνισμοί).
- Ομογενοποίηση της μάζας μέσα από την αποκάλυψη του "εχθρού", καθώς και της ύπαρξης διαφόρων συνωμοσιών εναντίον του έθνους, συνωμοσίες τις οποίες πραγματοποιούν άλλα "παραδοσιακά εχθρικά" έθνη. Προτροπές για δημιουργία ενός ισχυρού λαϊκού εθνικού κινήματος ως κύριου παράγοντα σωτηρίας.

Καμία σκέψη, καμία ανάλυση, καμία εξήγηση, όλα βολικά τακτοποιημένα κάτω από τον πανεθνικό αντιαμερικανισμό. Σε μια εποχή ανατροπών, οι βεβαιότητες κλονίζονται, και καθώς τρέμουν μήπως αναγκαστούν να μετατραπούν σε κρίση και συνείδηση, τρέχουν να μεταμφιεστούν σε νέες βεβαιότητες, -νέες βεβαιότητες που είναι πιο παλιές απ' τις παλιές.

Η ένταξη στη μάζα ανακουφίζει κάθε ανησυχία που γεννιέται από την απώλεια ταυτότητας. Ο λαϊκιστικός λόγος κατευνάζει τις ανικανοποίητες επιθυμίες. Ταυτόχρονα - και πολύ χειρότερα- εμποδίζει την απόκτηση προσωπικής ανεξαρτησίας. "Ερχονται εργάτες και φεύγουν σέρβοι" -χαρακτηριστική περιγραφή του πως οι αυθόρμητες συγκεντρώσεις δυσαρέσκειας στα τέλη της προηγούμενης δεκαετίας στη Σερβία μετατρέπονταν από ταξικές/κοινωνικές σε εθνικές μέσα από την προπαγάνδα του μηχανισμού του Σοσιαλιστικού Κόμματος.

Όταν η μάζα κραυγάζει συνθήματα, ξεχνάει να σκεφτεί για ποιο λόγο συγκεντρώθηκε. Το ενάντια σε ποιόν διαδηλώνει είναι τόσο εκκωφαντικά επιβεβαιωμένο, ώστε να μην προλαβαίνει να σκεφτείς δίπλα σε ποιόν διαδηλώνεις και, κύρια, γιατί διαδηλώνεις. Οι δαιμονοποιημένες ΗΠΑ έχουν καταλάβει

συνέχεια στη 3η σελίδα

Παγκόσμια Αμερική

Αν και πολλοί φαίνεται να "ανακάλυψαν την Αμερική" μέσα από τη ΝΑΤΟϊκή επέμβαση στο Κόσοβο, η πλανητική ηγεμονία των ΗΠΑ δεν ήρθε βεβαίως από το πουθενά.

Από την αρχή της συγκρότησής τους σε κράτος, οι ΗΠΑ αποτέλεσαν "τη γη της ευκαιρίας", του ακατάπαυστου αγώνα για κατάκτηση πλούτου και εξουσίας, με τον διαρκή ανταγωνισμό να αναγορεύεται σε ύψιστη κοινωνική αξία.

Ενισχυμένες από τους ενδοκυριαρχικούς ανταγωνισμούς των ευρωπαϊκών μεγάλων δυνάμεων στα τέλη του προηγούμενου και τις αρχές αυτού του αιώνα και έχοντας τη δυνατότητα για ανεμπόδιστη αποικιοκρατική πολιτική στη Λ. Αμερική, οι ΗΠΑ βρίσκονται στις αρχές του 20ου αιώνα στην πρώτη γραμμή του καπιταλιστικού μπλοκ. Ο καπιταλισμός στις ΗΠΑ εμφανίζεται ωμός, χωρίς φτιασίδια, βασισμένος στην κουλτούρα του διαρκούς ανταγωνισμού αλλά και στην παραδοσιακή απουσία εργασιακών δικαιωμάτων (μια παράδοση εύκολα ερμηνεύσιμη αν αναλογιστούμε τους 4 αιώνες δουλείας τους οποίους διαδέχθηκαν τα αλληπάλληλα ρεύματα μεταναστών, δηλαδή ανθρώπων χωρίς δικαιώματα, ιδανικών για υπερεκμετάλλευση).

Την ίδια περίοδο, οι ΗΠΑ είναι πρωτοπόρες στον πόλεμο ενάντια στην "ερυθρά απειλή" (δημιουργία FBI, μαζική καταστολή, δαιμονοποίηση καθετί του ριζοσπαστικού). Μετά το 2ο παγκόσμιο πόλεμο (από τον οποίο οι ΗΠΑ βγαίνουν αλώβητες, με πληθυσμό ευθυγραμμισμένο με την κυβέρνησή του και τη βιομηχανική τους δομή υπερεντατικοποιημένη από τις συνθήκες

συνέχεια στη 3η σελίδα

Σπασμένος καθρέφτης

Αν η Βαλκανική ήταν ποτέ ένας καθρέφτης, ήταν μόνο σπγμιαία. Τόσο μόνο, όσο χρειάστηκε για να κοιταχτούν οι λαοί της και να αντικρίσουν τον εαυτό τους ολόκληρο. Εκείνη η σπγμή μετράει αιώνες που έχει πια χαθεί, κάτω από το αδυσώπητο βάρος μιας ιστορίας παράξενης και ξένης. Ο καθρέφτης έσπασε, αλλά εξακολουθούν ακόμη να είναι πολλοί εκείνοι που αναζητούν τα σπασμένα κομμάτια, ονειρευόμενοι ένα παρόν που θα ήταν διαφορετικό και το μέλλον που πρέπει να έρθει.

Γεννιούνται πολλές σκέψεις τη στιγμή που φαίνεται να επικρατεί η πιο ολοκληρωτική σύγχυση. Βλέποντας τις κόκκινες σημαίες να κατεβαίνουν στις πορείες δίπλα στις ελληνικές, δεν μπορείς να μην σκεφτείς ότι το εθνικό κράτος και η άρνησή του γεννήθηκαν την ίδια στιγμή από την Γαλλική επανάσταση. Οι τόσο οι ιδέες της τάξης, όσο και αυτές του έθνους αιματοκύλισαν τον αιώνα μας μέσα από τις διαδοχικές ήττες τους. Και ότι 200 χρόνια μετά, καθώς συμπορεύονται το φαιό με το κόκκινο, η σύνθεσή τους δεν μπορεί να είναι παρά το πιο απόλυτο μαύρο. Οι με την έννοια της καταστροφής, αλλά με την έννοια του τίποτα, της ανυπαρξίας.

Πριν διαστραφεί όμως η πραγματικότητα, πρέπει πρώτα να κυριαρχηθεί από ένα διαστραμμένο λόγο. Και καθώς οι συναυλίες και οι πορείες, οι “Σέρβοι αδελφοί” και ο “δόλοφόνος Κλίντον” νοηματοδοτούν μια καινούρια εκδοχή εθνικιστικής μιζέριας, κάποια πράγματα πρέπει να ειπωθούν με το όνομά τους. Οι δεκάδες δολοφονίες μεταναστών στα σύνορα. Οι βιασμοί και το εμπόριο λευκής σάρκας. Η εκμετάλλευση, η εξαθλίωση, η υποδούλωση. Η μπότα -ελληνική, εθνικότητα- που πάτησε και έλιωσε τον σέρβικο όλων των ανθρώπων που πετάχτηκαν εκατοντάδες χιλιόμετρα μακριά από το σπίτι τους. Ποιος σκέφτηκε ότι είναι ακριβώς οι μετανάστες που θα ήπρεπε, ότι είναι οι μόνοι που δικαιούνται, να οργανώσουν πορείες για τα εγκλήματα όλων των πλευρών.

Γιατί υπάρχουν πολλά πράγματα που δεν έχουν ειπωθεί ποτέ. Οι αν γεννήθηκε ο αλβανικός εθνικισμός, γεννήθηκε κάτω από την ατέλειωτη εξαθλίωση που περίμενε τους αλβανούς μετανάστες στις χώρες της καπιταλιστικής επαγγελίας, την Ελλάδα και την Ιταλία. Οι ο σέρβικος εθνικισμός στηρίχτηκε έμπρακτα από συναυλίες, πορείες και -ακόμη περισσότερο- από τα ελληνικά κεφάλαια. Γιατί ήταν ο ΟΤΕ (δηλαδή το ελληνικό κράτος) που στήριξε τον Μιλόσεβιτς, λίγο πριν τις εκλογές στη Νέα Γιουγκοσλαβία, χρηματοδοτώντας τον κομματικό μηχανισμό της άρκουσας ελίτ με την εξαγορά της γιουγκοσλαβικής τηλεφωνίας. Είναι το “ανεπτυγμένο” κράτος της Κύπρου, που εν γνώσει του, φιλοξενεί τις παράκτιες εταιρείες του γιουγκοσλαβικού καθεστώτος, με τις οποίες η κρατική νομενκλατούρα προετοιμάζεται για τη στιγμή που θα αναγκαστεί να φύγει βιαστικά, μεταφέροντας όλο τον πλούτο της χώρας στο εξωτερικό. Και βέβαια, στη γενικευμένη νεοελληνική παράνοια δολοφόνος είναι ο Κλίντον, αλλά όχι και ο Αρκάν, ούτε ο Μιλόσεβιτς.

Και όμως, παρόλο που είναι πολλές οι δυνάμεις που σπέρνουν την καθολική σύγχυση, η άρνηση της μαζικής φαντασίωσης υπάρχει. Για να γεννήσει την πραγματικότητα της άρνησης...

Η ουτοπία ως ελευθερία

Δύο βασικές σημειώσεις για το κείμενο που ακολουθεί:

Πρώτον, τα όσα αναφέρονται σ’ αυτό το έντυπο, δεν αποτελούν την αποκάλυψη της αλήθειας, αλλά πράγματα που ο καθένας έχει αντιληφθεί, ανεξάρτητα αν τα έχει συνειδητοποιήσει ή όχι (το γιατί αυτό δεν μετουσιώνεται σε δράση αναπτύσσεται παρακάτω). **Δεύτερον**, σε αυτού του είδους τις κινητοποιήσεις με κεντρικό θέμα τον αντιαμερικανισμό, είναι πολλοί αυτοί που δεν μετέχουν (και γίνονται όλο και περισσότεροι καθώς το θέμα ξεχειλώνει από τα ΜΜΕ).

Οι τρεις τάσεις μιας απουσίας...

Ενα μέρος από τους ανθρώπους που δεν συμμετέχουν σε τέτοιου είδους “πανηγυρικά” συλλαλητήρια είναι όσοι δεν έχουν πειστεί από τον τρόπο που αυτά οργανώνονται και από τα προτάγματα που θέτουνται. Είτε γιατί μέσα σ’ αυτούς τους “αγώνες” δε βρίσκουν τον εαυτό τους και οσμίζονται την απάτη τους. Είτε γιατί αντιλαμβάνονται ότι τέτοιου είδους αγώνες είναι κενοί νοήματος και φέρνουν τη σύγχυση σε αυτούς που συμμετέχουν, καθώς η δράση τους δεν ενισχύει παρά την αδράνεια της ζωής τους.

Μια άλλη μερίδα, δεν παίρνει θέση γιατί πιστεύουν πως τίποτα δεν έχει νόημα και όλα είναι μάταια. Η κατάσταση που υπάρχει και η πραγματικότητα που ζούμε είναι δεδομένη και δεν πρόκειται να αλλάξει ό,τι και να γίνει, οπότε δεν αισθάνονται την ανάγκη να πάρουν θέση απέναντι στα γεγονότα. Η ματαιότητα αυτή διέπει και όλη τους την ύπαρξη.

Τέλος, όπως πάντα υπάρχει και η τάση εκείνη των ανθρώπων που είναι υπέρμαχοι της υπάρχουσας τάξης πραγμάτων και δεν συμμετέχει στα συλλαλητήρια χωρίς να τα βλέπει εκθρικά. Καθώς αυτά αν παραμείνουν μέσα σε κάποια όρια μπορούν να αποτελούν ακόμα και διαπραγματευτικό χαρτί στα χέρια της κυβέρνησης διακρατικές σχέσεις. Αυτοί οι άνθρωποι δεν είναι σε θέση να προσφέρουν τίποτα για τη ζωή πέρα από την καταστροφή της.

Μηχανισμοί προπαγάνδας

Ανεξάρτητα όμως από τις αντιαμερικανικές κινητοποιήσεις, το βασικό είναι ότι δεν εμφανίζονται αντιπαραθέσεις απέναντι στις δομές της κυριαρχίας που καταπνίγουν την ανθρώπινη υπόσταση. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η κουλτούρα της κυριαρχίας έχει διεισδύσει και επικρατήσει πάνω στην ανθρώπινη ζωή. Επομένως σε ένα κόσμο που έχει αποστερηθεί την ελπίδα, πάντα παρουσιάζεται η ανάγκη της ψευδαίσθησης. Οι επαγγελματίες της προπαγάνδας από καιρό πια έχουν αντιληφθεί την παραπάνω ανάγκη και την εκμεταλλεύονται με όλους τους κανόνες της επιστήμης. Μελετώντας σχολαστικά τις νομοτέλειες της συνειδησης, χρησιμοποιούν την παντοδυναμία των ΜΜΕ για να δημιουργούν ιδεολογικούς μύθους και να αναγκάζουν τους ανθρώπους να ενεργούν ενάντια στα ίδια τα συμφέρόντά τους.

“Γιατί να χρησιμοποιούμε τον ανώτερο όρο ι-δανικό, αφού υπάρχει η άριστη λέξη ψέμα”.

Ιφεν

Το ψυχολογικό αποτέλεσμα της προπαγάνδας επιτυγχάνεται με πιο έμμεσους τρόπους σε σύγκριση με την υποβολή στον καναπέ του ψυχαναλυτή ή με την κατάποση πρεμιστικών χαπιών. Την κουλτούρα μπορείς επίσης να την καταπιεις χωρίς μάσημα.

Η κυριαρχία της κουλτούρας της κυριαρχίας

Η κουλτούρα της κυριαρχίας έχει αναγάγει την οικονομία στην ανώτατη αξία. Σήμερα είσαι ό,τι κερδίζεις και ό,τι καταναλώνεις. Τα πάντα εξαρτώνται από την καταναλωτική σου ικανότητα. Οι όροι της οικονομίας διέπουν τις ανθρώπινες σχέσεις. Τα πάντα μεταφράζονται σε δούναι και λαβείν. Το χρηματιστήριο αποτελεί το ναό λατρείας του χρήματος. Οι πιστοί αυξάνονται καθημερινά, ενώ τα ει-κονίσματα τους (μετοχές) πουλιούνται σαν κούλου-ρια. Όλοι σήμερα είναι σκλάβοι του χρήματος.

Όσα χρόνια κι αν περάσουν, η νοοτροπία του σκλάβου παραμένει. Από τη φυλακή της δουλείας στη φυλακή της δουλείας. Στη φυλακή της επιβίωσης. Η μόνη διαφορά είναι ότι σήμερα ο καθένας έχει και την ψευδή εντύπωση της αυτοτέλειας του. Το χάπι πλέον χρυσώνεται για να το καταπίνουμε με ευκολία. Η κουλτούρα της κυριαρχίας προάγει τον ατομικισμό ενώ παράλληλα προσπαθεί να εκμηδενίσει την ελεύθερη βούληση και να εντάξει τους ανθρώπους σε ένα ομοιογενές και ομοιόμορφο σύνολο. Ο καθένας ακολουθεί στερεότυπα συμπεριφοράς, αισθητικής και μόδας, ώστε να γίνει αρεστός και αποδεκτός. Διαμορφώνει την προ-

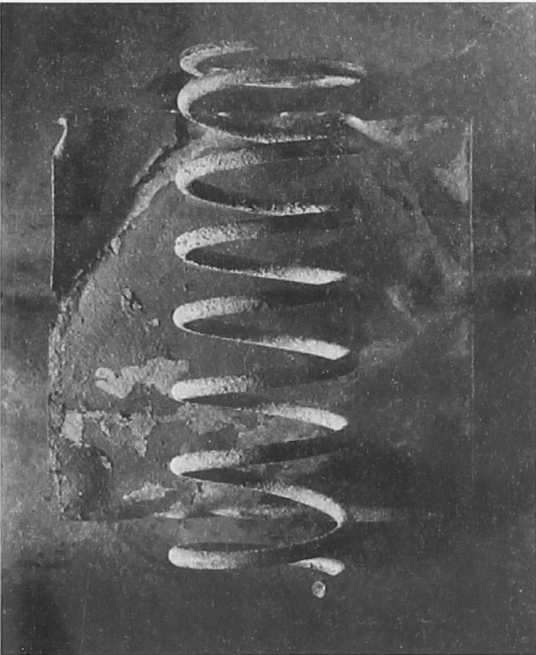
σωπικότητα του και βρίσκει την ταυτότητα του, ωθούμενος όχι από τις προσωπικές του ανάγκες, αλλά από τις εκάστοτε κυριαρχικές επιταγές. Η υπερδιόγκωση του ατομικού δεν αφήνει πλέον χώρο για συλλογικές διεργασίες. Ο καθένας δημιουργεί το μικρόκοσμό του, του οποίου αποτελεί ο ίδιος το κέντρο, ασχολείται μόνο με τις προσωπικές του υποθέσεις και προσπαθεί να λύσει αποκλειστικά και μόνο τα δικά του προβλήματα. Οι ανθρώπινες σχέσεις σήμερα είναι ως επί το πλείστον σχέσεις ανάγκης ή εκμετάλλευσης, σχέσεις καθαρά ιδιοτελείς.

Ο ανταγωνισμός έχει διαβρώσει τις σχέσεις ανάμεσα στους ανθρώπους. Καλλιεργείται σε όλους μας από τη στιγμή που φθάνουμε στο στάδιο της κοινωνικοποίησης. Βλέπουμε το διπλανό μας σαν ανταγωνιστή και όχι σαν συναγωνιστή. Οι περισσότεροι εκμεταλλεύονται τους πιο αδύναμους και ονειρεύονται να φθάσουν στη θέση του ισχυρότερου. Στη γλώσσα της κυριαρχίας, αυτό ονομάζεται αξιοκρατία. Ο ανταγωνισμός δεν υπάρχει μόνο σε επίπεδο ατόμων αλλά και σε επίπεδο κοινωνικών ομάδων. Η κοινωνία διαιρείται σε ένα απειράριθμο σύνολο μικρών αντικρουόμενων ταυτοτήτων και συμφερόντων.

Χρήμα, ατομικισμός, ανταγωνισμός, ομοιομορφία και αβουλία συνθέτουν το λεξιλόγιο της κουλτούρας της κυριαρχίας.

Είναι η ζωή μας δεδομένη;

Από τη στιγμή που γεννιόμαστε, η ζωή μας με ελάχιστες παρεκκλίσεις είναι προδιαγεγραμμένη. Σχολείο, πανεπιστήμιο, στρατός, μισθωτή εργασία, γάμος, παιδιά, σύνταξη, περιθωριοποίηση. Θεσμοί, οι οποίοι μας μαθαίνουν να συντηρούμε και να αναπαράγουμε τον ανταγωνισμό και τον ατομικισμό, καθώς επίσης και όλα τα λήμματα του λεξιλογίου της κυριαρχίας. Είναι άραγε η ζωή μας τόσο δεδομένη; Δεν υπάρχει πιθανότητα να αλλάξει;

Εδώ τίθεται το εξής ερώτημα: Πιστεύουμε άραγε ότι ο άνθρωπος είναι καταδικασμένος να είναι ένα πλάσμα με ανταγωνιστικά και άγρια ένστικτα από τη στιγμή της γέννησής του; Ενα πλάσμα που για το ατομικό του συμφέρον είναι ικανό να πατήσει πάνω σε πτώματα; Ενα πλάσμα που αν έπαιρνε το ίδιο τη ζωή του στα χέρια του, χωρίς να περιορίζεται από τους θεσμούς, τότε θα επικρατούσε αναπόφευκτα το δίκαιο του ισχυρότερου και θα υπήρχαν καθημερινά αλληπάλληλες σφαγές;

Αν ναι, τότε πρέπει να συμφωνήσουμε στα διάφορα ολοκληρωτικά καθεστώτα όπου οι άνθρωπινες ελευθερίες είναι μηδαμινές. Γιατί έτσι, διασφαλίζεται τουλάχιστον η αναίμακτη συμβίωση των ανθρώπων. Επικρατεί το δίκαιο του ισχυρότερου (βλέπε εξουσία) και οι υπόλοιποι απλά επιβιώνουν. Πιστεύουμε μήπως ότι οι άνθρωποι δεν μπορούν να είναι ίσοι και άξιοι να έχουν τον έλεγχο της ζωής τους; Οι πρέπει να υπάρχουν κάποιοι “χαρισματικοί”, “πεφωτισμένοι” και “ανώτεροι” που να επιβάλλουν ένα συγκεκριμένο τρόπο ζωής στους άλλους που είναι ανίκανοι; Αν ναι, είμαστε σύμφωνοι και ευχαριστημένοι με τις δημοκρατίες όλων των αποχρώσεων, όπου η ανοχή και η αδιαφορία δημιουργούν τους πρώτους μεταξύ “ίσων”.

Αν όμως πιστεύουμε ότι οι άνθρωποι δεν είναι αιμοβόροι ή ανίκανοι και μπορούν να ζήσουν, να εξελιχθούν και να δημιουργήσουν ελεύθεροι, κατασκευάζοντας οι ίδιοι τις δομές για τροφή, γνώση και διασκέδαση, τότε σημαίνει ότι ο κόσμος που ζούμε σήμερα μπορεί να αλλάξει.

Είναι η γνώση και το εκπαιδευτικό σύστημα δεδομένα; Οι. Μπορούμε οι ίδιοι να δημιουργήσουμε σχολεία (ελευθεριακά) που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τις επιθυμίες μας και όχι χώροι που επιβάλλουν και αναπαράγουν την κουλτούρα της κυριαρχίας; Ναι. Πώς;

Είναι η εργασία και το σύστημα εκμετάλλευσης πάνω στο οποίο στηρίζεται δεδομένα; Οι. Μπο-

ρούμε οι ίδιοι να παράγουμε και να διανέμουμε τα είδη πρώτης ανάγκης χωρίς μεσολαβητές (κολληκτίβες); Ναι. Πώς;

Είναι οι εκθρικές και ανταγωνιστικές σχέσεις μεταξύ των λαών και ο στρατός δεδομένα; Οι. Μπορούμε να ζούμε όλοι οι άνθρωποι πέρα από σύνορα και κράτη. Ναι; Πώς;

Είναι η διασκέδαση και η ψυχαγωγία δεδομένες; Οι. Μπορούμε να εκφραζόμαστε και να δημιουργούμε μόνοι μας (αυτοδιαχειριζόμενοι χώροι) και όχι κάτω από τις προσταγές της εκάστοτε μόδας με τις εμπορικές της σχέσεις; Ναι. Πώς;

Είναι οι πελατειακές και εμπορευματικές σχέσεις των ανθρώπων δεδομένες; Οι. Μπορούν οι άνθρωποι να ζουν με αλληλοσεβασμό και αλληλεγγύη; Ναι. Πώς;

Αν το γιατί έχει απαντηθεί, το πώς αποτελεί το προϊόν μιας συνειδητής απόφασης. Μια απόφαση δύσκολη και επίπονη, που φέρνει τον καθένα μπροστά στις ευθύνες του, σε πολλές συγκρούσεις με το περιβάλλον του. Κανένας δεν είπε όμως ότι ο δρόμος προς την ελευθερία είναι εύκολος. Η ελευθερία πότε δε χαρίζεται, πάντα κερδίζεται.

Η αίσθηση ματαιότητας εκμηδενίζει κάθε δράση

“Είμαι κλειδωμένος μέσα σε αυτό που είμαι, σ’ αυτό που έχω γίνει, σ’ αυτό που θα γίνω αν δεν βγω. Και δεν πεθαίνω από την πείνα. Είμαι παρακωμένος στα προνόμια. Γιατί υποφέρω;”

Υπάρχει μια διάχυτη μιζέρια στην καθημερινότητά μας. Όλοι νιώθουν μοναξιά και ένα κενό που προσπαθούν να καλύψουν με ψευδαισθήσεις και πλαστούς τρόπους επικοινωνίας. Η ζωή ευνουκίζεται. Όλοι μιλούν και κανένας δεν ακούει. Η γλώσσα είναι συμβατική και κυρίως στην υπηρεσία της κυριαρχίας. Ο βαμπρισμός χαρακτηρίζει τις ανθρώπινες σχέσεις, όλοι αντιλαμβάνονται τις συναισθηματικές τους σχέσεις ως ανταλλακτικές. Η εκμετάλλευση έχει ξεφύγει από τη σφαίρα της οικονομίας και έχει περάσει πλέον στις διαπροσωπικές σχέσεις. Με αποτέλεσμα η προοπτική συλλογικής δράσης να φαίνεται ουτοπία. Επομένως, το πρόβλημα είναι ότι ενώ όλοι αντιλαμβάνονται το τι συμβαίνει, δεν το συναισθάνονται. Όταν αισθανόμαστε, νιώθουμε την ανάγκη για δράση. Κι όταν την νιώσουμε, θα δράσουμε. Όταν δράσουμε, θα αλλάξουμε τους εαυτούς μας και τον κόσμο.

Δράση είναι να επικαλείται ο ένας το πνεύμα του άλλου, να κατανοεί μέσα του την μεγαλοφυΐα των άλλων, και έπειτα να την εκφράζει, να επικοινωνεί. Η αποθωπική στιγμή όπου ένα σύνολο ανθρώπων γίνεται ο εαυτός του. Είμαι εγώ, μπορώ να επικοινωνήσω με τους ανθρώπους, με τους οποίους δεν μπορούσα να έρθω σε επαφή όταν βρισκόμουν στη συνηθισμένη μου, κλειστή, αλλοτριωμένη, γεμάτη αναστολές κατάσταση.

Χρειάζεται δύναμη να μην καλοπώνεσαι σε ρόλους. Η υποθήκη ρόλων είναι πεπατημένη οδός για όσους φοβούνται να έρθουν αντιμέτωποι με τα όριά τους. Ρόλοι που προσφέρονται από το ευρύτερο περιβάλλον και ενώ παρουσιάζονται ως διαφορετικοί στην ουσία είναι ο ίδιος ρόλος, ο ρόλος του υποταγμένου. Δεν μπορείς να είσαι ελεύθερος όταν περιορίζεσαι μέσα σε καλούπια. Η πραγματικότητα έχει σβηστεί. Ζούμε τον μύθο των εαυτών μας. Πρέπει να δημιουργήσουμε την πραγματικότητα που είναι η πρωταρχική ισόβια ορμή να ζούμε τη ζωή ελεύθεροι, γιατί ξέρουμε από ένστικτο ότι η ζωή ανθίζει στην ελευθερία, βρίσκοντας τα μέσα να σύντηρηθεί και να εξελιχθεί. Η ικανοποίηση που νιώθουμε από τη συλλογική ζωή είναι πολύ πιο έντονη από την ικανοποίηση του μοναχικού εγώ.

Φυλακισμένος ο άνθρωπος στα κάτεργα των κοινωνιών μας και των συνηθειών μας, το μόνο που του μένει είναι να πηδήξει έξω. Κανείς δεν σου λέει πώς, πρέπει να μάθεις. Πώς να ανοίξεις το δρόμο για τη συλλογική σκέψη και αίσθηση, τι σε οδηγεί τελικά σ’ αυτήν; Τι μας κάνει να αρχίζουμε να σχεδιάζουμε την έξοδο από το μπουντρούμι που όλοι είμαστε ριγμένοι. Ο δρόμος για την ελευθερία είναι γοητευτικός αλλά πολύ δύσβατος. Να ελευθερώσεις τη δύναμη της βούλησης και να μεταβάλλεις την επιθυμία για εξουσία σε επιθυμία για ελευθερία. Να σταματήσουμε να απευθυνόμαστε στον εαυτό μας-αυτανισμός, αιμομιξία, μοναξιά-, και στο εξής να απευθυνόμαστε στους ανθρώπους με την ομορφιά που αποκαλύπτει αινίγματα και ξυπνάει τη λαχτάρα για ζωή. Αφού ο καθένας περάσει τις προσωπικές του εσωτερικές διαδικασίες, συναντηθεί με άλλους ανθρώπους και επικοινωνήσει, χρειάζεται χώρους ελευθερίας για να μπορεί να ονειρευτεί, να δημιουργήσει και να δράσει. Γιατί όταν οι άνθρωποι είναι ελεύθεροι μπορούν οι ίδιοι να αλλάξουν τη ζωή τους.

Παγκόσμια Αμερική

συνέχεια από την 1η σελίδα

του πολέμου) οι ΗΠΑ αναλαμβάνουν το ρόλο της υπεράσπισης συνολικά του "Ελεύθερου κόσμου" από τους "κόκκινους".

Ο ρόλος αυτός που ανατέθηκε στις ΗΠΑ τις προετοιμάσε για την πλανητική κυριαρχία.

Καθώς την εποχή του διπολισμού, οι ΗΠΑ αποτέλεσαν τον βασικό κορμό του ενός από τους δύο αντιπάλους στα πλαίσια του ανταγωνισμού δύο συστημάτων εξίσου απάνθρωπων, τώρα δρέπουν τους καρπούς των κόπων τους. Τι περίμενε κανείς από τους νικητές; Να μην πλατισκολογήσουν πάνω στους ηττημένους; Να μοιραστούν δίκαια τη λεία με τους συνεταιρί τους, τη στιγμή που μπορούν να κρατήσουν το μεγαλύτερο κομμάτι για τον εαυτό τους; Όσο για τους συνεταιρίτες, αυτοί δεν μπορούν να αμφισβητήσουν ανοικτά την ηγεμονία των ΗΠΑ, γιατί εξακολουθούν να έχουν ανάγκη τον αμερικάνικο πολιτικό/στρατιωτικό μηχανισμό, τον μόνο που είναι σε θέση να υλοποιήσει την παγκοσμιοποίηση.

Γιατί μέσα από την περίοδο του διπολισμού, οι ΗΠΑ εξελίχθηκαν στη μοναδική χώρα με στρατιωτικό και πολιτικό μηχανισμό προσανατολισμένο στην πλανητική κυριαρχία.

Δεν είναι όμως μόνο ο πολιτικοστρατιωτικός και οικονομικός μηχανισμός των ΗΠΑ που μέσα από τον διπολισμό ανέλαβε σταδιακά την παγκόσμια ηγεμονία, είναι πρώτα και κύρια μια αντίληψη για τον κόσμο, μια κοσμοθεώρηση, ένας τρόπος ζωής, μια κουλτούρα, ένας θαυμασμός νέος κόσμος που παγκοσμιοποιήθηκε και κυριάρχησε. Οι ΗΠΑ αποτελούν τη κεντρική διοίκηση και την αστυνομία αυτού του κόσμου. Την Παγκόσμια Αμερικής. Ενα χαρακτηριστικό παράδειγμα, ενδεικτικό γι' αυτήν τη διάσταση της Παγκόσμιας Αμερικής: το κατάστημα των McDonalds στο Βελιγράδι που είχε λεηλατηθεί και ισοπεδωθεί από ένα έξαλλο ανταμερικάνικο πλήθος στην αρχή των βομβαρδισμών, αποκαταστάθηκε και επαναλειτούργησε, με τη συνθησμένη του πελατεία, προτού καν οι βομβαρδισμοί σταματήσουν.

Τα γνωρίσματα αυτού του κόσμου, τα ήθη και τα έθιμα της Παγκόσμιας Αμερικής είναι:

- Η κυριαρχία του εμπορεύματος και της οικονομίας ως κεντρικές αξίες, εμπρός στις οποίες όλες οι άλλες ωχριούν.
- Ο εκβειασμός της καλλιεργούμενης μέσα από τα ΜΜΕ άγνοιας.
- Η συρρίκνωση όλης της κοινωνικής ζωής στον φαύλο κύκλο παραγωγής/κατανάλωσης με την κατανάλωση να αποκτά λατρευτικά/μεταφυσικά χαρακτηριστικά.

Με άλλα λόγια, οι ΗΠΑ είναι οι πρώτοι των πρώτων σε ένα παιχνίδι οι όροι του οποίου δεν αμφισβητούνται από την πλειοψηφία των "αντιαμερικάνων".

Οι ΗΠΑ μπορεί να διοικούν και να αστυνομεύουν την Παγκόσμια Αμερική καταφεύγοντας σε διάφορα προσχήματα (πολέμος ενάντια στα ναρκωτικά, πόλεμος ενάντια στα "τρομοκρατικά" κράτη, πόλεμος για τα ανθρώπινα δικαιώματα), όμως η πραγματική τάξη στο βασίλειο της Παγκόσμιας Αμερικής εξασφαλίζεται στο βαθμό που οι υποήκοοι της αποδέχονται τους όρους και τα νοήματά της στην καθημερινή τους ζωή.

Μια μάζα - χίλια κομμάτια

συνέχεια από την 1η σελίδα

όλη την ιστορική σκηνή, αφήνοντας χώρο μόνο για τον πατριωτισμό-αντίπαλό τους. Αμερίμη μπορεί να κυβερνά η υπερδύναμη, αφού στα μυαλά των "ορκισμένων εκθρών της" βασιλεύει η **ακρίσια**.

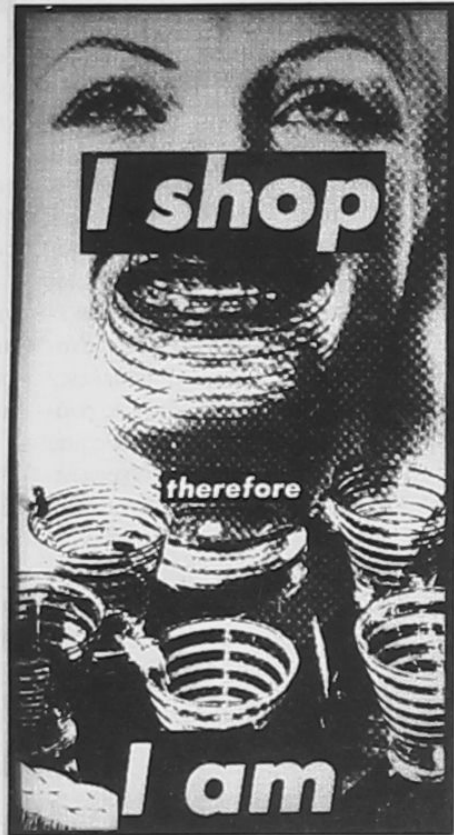
"Σεβαστείς λάε! Η Ιστορία μας αυτή τη χρονιά θα την αναφέρει σαν χρονιά στην οποία συνέβη ο λαός!". (Περιγραφή από καθեսτωτικό αναοικισμένο των πρώτων πατριωτικών διαδηλώσεων στη Σερβία το 1988, αρχή της κυριαρχίας του εθνικισμού και της προωποπληταρείας του Μιλόσεβιτς).

"Το Αιγαίο και το κυπριακό θα κυριαρχήσουν στις κινητοποιήσεις του ΚΚΕ στις 17 Νοέμβρη" -από τις εφημερίδες.

"Η μοίρα μας, το μέλλον μας εξαρτώνται απ' την ομόνοιά μας. Και η ομόνοιά μας εξαρτάται μόνο από μας" (ΣΑ. Μιλόσεβιτς, την εποχή της παντοδυναμίας του).

Το ΚΚΕ, που στην επίσκεψη του Μπους το 1991 έλαμψε δια της απουσίας του, προσπαθεί τώρα, με την εκκωφαντική παρουσία του, να εξασφαλίσει την απουσία της κριτικής σκέψης.

Όσοι είχαν μάθει να είναι η άλλη όψη του ίδιου νομίσματος, σπεύδουν να υποδυθούν εκ νέου τον παλιό τους ρόλο. Αν την εποχή του διπολισμού αποτελούσαν την άλλη όψη της καπιταλιστικής ηττηνιάδας, δηλαδή τον σταλινικό ολοκληρωτισμό, τώρα, καθώς εγκραθι-

λεμος παντού. Στον τρίτο κόσμο, στον πρώτο κόσμο, στον τρίτο κόσμο μέσα στον πρώτο κόσμο. Σε αυτό τον πόλεμο πρέπει κανείς να διαλέξει πλευρά: είτε να αρνηθεί συνολικά την κυριαρχία, είτε -αρνούμενος συμφεροντολογικά ή από σύγκυση μόνο κάποιες όψεις της κυριαρχίας και ταυτόχρονα αποδοκιμάζοντας άλλες- να καταλήξει ότι να αποδυναμώνει αλλά να ενισχύει το παγκόσμιο σύστημα εκμετάλλευσης.

Το ξαναλέμε: η πρώτη περιοχή που πρέπει να απελευθερώσουμε βρίσκεται στο κεφάλι μας. Γιατί αν στον τρίτο κόσμο η Παγκόσμια Αμερική επιβάλλεται με τα στρατιωτικά μέσα, ή με την απειλή για χρησιμοποίησή τους (γι' αυτό και είναι πάντα αναγκαίες οι εκστρατείες των συμμάχων -ως επίδειξη ισχύος), στον πρώτο κόσμο το πετυακί μεσα από την καλλιέργεια της παραιτήσης, του ατομικισμού και της παθητικότητας. Και αν η αίσθηση ασφυξίας που γεννά η παθητικότητα εκτονώνεται στα συλλαλητήρια της σύγκυσης και αν ο ατομικισμός γνωρίζει ως μοναδική του εναλλακτική λύση τη μάζα, τότε παραμένει ακόμα πιο αποπνικτική η έλλειψη της συλλογικότητας και της συνείδησης, μιας συνείδησης πανανθρώπινης, πλανητικής.

Οι ΗΠΑ είναι ο πλανητικός κυρωφύλακας του συστήματος της παγκοσμιοποιημένης κυριαρχίας -της Παγκόσμιας Αμερικής. Όσο παράλογο είναι το να αρνείται τον κυρωφύλακα αντί να αρνείται το σύστημα, άλλο τόσο παράλογο είναι να "αρνείται" το σύστημα νοσταλγώντας γενεαλογίες του αιτός και την προϊστορία του (τα έθνη-κράτη, τους σοσιαλιστικούς παραδείσους, ή και ακόμα μεγαλύτερους ανακρονισμούς, όπως το αίμα, τη φυλή, τους περισσότερους λαούς των θρησκειών...).

Ως απάντηση σε ένα εφιαλτικό μέλλον, δεν μπορεί να εμφανίζεται η εκκρανδάση ενός εφιαλτικού παρελθόντος, αλλά το παρόν των αγώνων για την κοινωνική απελευθέρωση.

Η φωνή της νόησης είναι αγανή, αλλά δεν σταματάει ωστόσο να ακουστεί.

συνέχεια από την 1η σελίδα

κείται στην πιο άγρια εκμετάλλευση, είναι απόντες τόσο από τα γεγονότα όσο και από τη σκέψη των διαδηλωτών. Φαίνεται πως ο ιμπεριαλισμός των από πάνω είναι κακός, αλλά ο ιμπεριαλισμός προς τους από κάτω καλός...

Πότε θα σπείρι λοιπόν δικαστήριο για την εκμετάλλευση των εκατοντάδων χιλιάδων μεταναστών; Για τους εκατοντάδες νεκρούς-εκτελεσμένων στα ελληνοαλβανικά σύνορα και την ύπαιθρο, πνιγμένους στα ασποκάραβα του δουλεμπορίου, διαμελισμένους στα ναρκωτικά του Εβρου; Πότε θα σπείρι λοιπόν δικαστήριο για τις "παράπλευρες απώλειες" του βαλκανικού και ανατολικοευρωπαϊκού οικονομικού πολέμου, στον οποίο η "υποτέλης και ταπεινωμένη Ελλάδα" επελάσυνθη θριαμβεύτρια ως ανερχόμενη περιφερειακή δύναμη;

Το τέλος του διπολισμού, στην περιοχή των βαλκανίων δεν δημιούργησε μόνο το διανοητικό έκτρωμα του αριστεροδέξιου ανταμερικανικού εθνικοπατριωτισμού, αλλά προκάλεσε κι εκατομμύρια θύματα. Για αυτούς κανείς δε μιλά. Συνεχίζουν να πεθαίνουν προσπαθώντας να ζήσουν, πάντα στη σκιά του εθνικού κορμού, βολικά κρυμμένοι, για να αφήσουν απειρασμένες τις "εξεγερμένες συνειδήσεις" των ανταμερικάνων αγωνιστών.

Αμερίμη μπορεί να κυβερνά η υπερδύναμη, αφού στα μυαλά των "ορκισμένων εκθρών της" βασιλεύει η **υποκρισία**.

"Ο Κ. Καζάκος πρόεδρος του λαϊκού δικαστηρίου ενάντια στον Κλίντον"

"Ο Π. Καζάκος ομολόγησε τις δολοφονικές επελάσεις ενάντια σε μετανάστες"

Και όμως, στις κινητοποιήσεις, το θέαμα και το παραλήρημα που τις συνοδεύει, δεν είναι όλοι παρόντες. Μετανάστες και πρόσφυγες, καταδικασμένοι από το σταλινικό ολοκληρωτισμό και από το πλάσιο του θριαμβεύτων καπιταλιστών, αυτοί δηλαδή που υπο-

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΤΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ο πόλεμος της Βοσνίας, η πολιορκία του Σεράγεβο, η κατάληψη και η ανακατάληψη της Κράινας, το Κοσσυφοπέδιο (στο τέλος του 20ου αιώνα χιλιάδες νεκροί και εκατομμύρια πρόσφυγες δικαιοσύνη στην ευρωπαϊκή ήπειρο και τον (εύθραστο) υπό μίας γραμμικής πραγματικότητας. Καθώς τον πόλεμο της Βοσνίας και της Κράινας διαδέχθηκε αυτός του Κοσσυφοπεδίου, καθώς αυτό συνέβησαν στην Ευρώπη και όχι στην Αφρική, στο τέλος του 20ου αιώνα και όχι στις αρχές του 19ου, υπάρχει η ανάγκη να τα εντάξουμε σε ένα αναλυτικό πλαίσιο στη μνήμη και στην καθημερινή ζωή. Γιατί μακριά από το να είναι διαμεσολαβημένες εικόνες από την τηλεόραση, γεγονότα που συμβαίνουν κάπου αλλού, αποτελούν άμεσα στοιχεία των ίδιων κοινωνικών διεργασιών που βιώνουμε και εμείς. Οι κάθε εμείς, δηλαδή καθολική πραγματικότητα του χώρου και του χρόνου της ζωής.

Δικοτομώντας την ιστορία

Σ' αυτό το πλαίσιο, πρωταρχικά τίθεται ένα ερώτημα: **γιατί;** Γιατί οι χιλιάδες νεκροί και τα εκατομμύρια των προσφύγων; Τι στο διάολο αξίζουν τα βράχια της Βοσνίας ή του Κοσσυφοπεδίου; Η αντίστοιχο το Καομίρ, καθώς, έτσι και σηνιαία, σταθήκαμε απέναντι από τον Ρουβίκωνα του πυρηνικού εφιάλτη; Γιατί, τελικά, ο τρόπος με τον οποίο προσλαμβάνουμε την πραγματικότητα, αποκαλύπτει και το σημείο στο οποίο βρίσκεσαι.

Μια πρώτη εκδοχή της πραγματικότητας είναι η τηλεοπτική. Τα έγχρωμα πλάνα της τηλεόρασης προσφέρουν σε αθρόον έναν ασπρόμαυρο κόσμο. Από τη μια μεριά η δημοκρατία, η ευημερία, η ανάπτυξη, από την άλλη οι δικτατορίες, οι πόλεμοι, οι πρόσφυγες.(1) Ο Φουκουγιμά, η απόλυτη τηλεοπτική μετάφραση της ιστορίας και της φιλοσοφίας, δικαιώνει και καθημερινά στα δελτία ειδήσεων. Στο TV χρηματιστήριο αξιών, η Δύση, η Δημοκρατία και η Οικονομία(2) -μονοσήμαντα ορισμένες- επιβάλλονται ολοκληρωτικά απέναντι σε κάθε άλλη μορφή της σκέψης, της αντίληψης και της πραγματικότητας. Και για τον τηλεθεατή ο διωγμός του Καλού ή του Κακού δεν μπορεί παρά να έχει ένα μόνο αποτέλεσμα: τη σύγκρουση. Ετσι, τα βράχια του Κοσσυφοπεδίου γίνονται ένα ακόμη πεδίο διαπάλης ενός αρχέγονου -όσο και ολοκληρωτικού- πολέμου.

Η φανταστική περιγραφή του κόσμου δεν μπορεί να λειτουργήσει χωρίς να επιβάλλει φαντασμούς. Η παραγωγή ενός πρωτόγονου μύθου, όσο και αν μοιάζει προϊόν του Χόλυγουντ, είναι άκρας αποτελεσματική στο βαθμό που κατορθώνει να δημιουργεί συλλογικές ταυτότητες. Και αυτή τη δύσπιστη φανταστική αντίληψη της πραγματικότητας μπορεί κανείς να την αναγνωρίσει αβίαστα σε τόσο διαφορετικούς κόσμους, όσο η αμερικανική και η ελληνική κοινωνία, και σε τόσο αντιθετικούς, όσο η αλβανική και η σερβική ταυτότητα. Και παρόλο που οι τοπικοί μύθοι είναι ανταγωνιστικοί μεταξύ τους, ο πυρήνας παραμένει ο ίδιος και μπορεί να μεταλλαγει προς διαφορετικές κατευθύνσεις.

Ηδη στις αρχές αυτού του κειμένου αρχίζει να ξεπροβάλλει ένα κατανοητό γραμμικό σχήμα: έλεγχος του κόσμου, των ανθρώπων, των υλικών πόρων, μέσα από τον έλεγχο της συνείδησης και της εικόνας που έχουν τα άτομα και οι κοινωνίες για τον εαυτό τους. Μια άποψη, ίσως και διαφορετική από κάποιες άλλες, που όμως δεν κατορθώνει τελικά παρά να γεμίζει τον κόσμο με γραμμικές ανάμεσα σε πιθανά άσπια και πιθανά αποτελέσματα.

Κι όμως το ίδιο καταραμένο ερώτημα είναι πάντα υπαρκτό: τι στο διάολο αξίζουν τα βράχια της Βοσνίας και του Κοσσυφοπεδίου; Και τελικά, μήπως η ιστορία είναι διαφορετική από τις θεωρίες που την περιγράφουν;

Απόπειρα 1η: Σεδιπλώνοντας ένα χάρτη...

Μια πρώτη απάντηση αποτελεί η μανισμένη αναζήτηση γεωλογικών χαρτών. Κοιτάζοντας κίελο, κομμάδι, μαγνησίσι και σκεδόν κάθε ορυκτό στοιχείο του περιοδικού πίνακα της χημείας επιστρατεύονται για να απολογηθούν τις ανατροπές του γεωπολιτικού χάρτη. Παράγοντας μια αντίληψη της ιστορίας που, ενώ είναι μερικά επαρκής για το Ζαίρ ή τον Περσικό, είναι καθολικά ανεπαρκής για το Κοσσυφοπέδιο και τελείως ανυπόστατη για τη Βοσνία (ή τη Ρουάντα).

Μια αντίστοιχη θεωρία, αντικαθιστά τον γεωλογικό με τον γεωπολιτικό χάρτη. Διαλέγει επιλεκτικά κάθε σημείο κρίσης και το αναγορεύει σε ζυγικό στοιχείο του περιοδικού πίνακα της χημείας επιστρατεύονται για να απολογηθούν τις ανατροπές του γεωπολιτικού χάρτη. Παράγοντας μια αντίληψη της ιστορίας που, ενώ είναι μερικά επαρκής για το Ζαίρ ή τον Περσικό, είναι καθολικά ανεπαρκής για το Κοσσυφοπέδιο και τελείως ανυπόστατη για τη Βοσνία (ή τη Ρουάντα).

Κάθε απόηχο τον αγώνα τον πόλεμο σε απλοϊκά υλικά αίτια, τον αποξενώνει από τις κοινωνικές του αιτίες, τους δομικούς κοινωνικούς ανασηματισμούς της εποχής μας. Και τελικά, ίσως η ιστορία να μην μπορεί να ερμηνευτεί αποτελεσματικά με τα μαθήματα Γεωγραφίας του δημοτικού.

Απόπειρα 2η: (η άλλη) παγκοσμιοποίηση

Είναι προφανές η δημοφιλέστερη ιδέα της εποχής μας. Με δύο λόγια (αν είναι δυνατόν) σημαίνει την αποδέσμευση της κίνησης των εμπορευμάτων και του κεφαλαίου από περιοριστικούς φραγμούς, την απεξάρτηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος από το κράτος, τη γιγνόμενη των μεγάλων εταιρειών σε ομίλους πλανητικής έκτασης, τη μαζική δημιουργία καινούργιων -πολυεθνικών- την άνοδο μιας νέας υπέρ-αστικής τάξης. Αν υπάρχει μια κεντρική ιδέα, αυτή είναι ότι οδεύουμε προς ένα καινούριο στάδιο του καπιταλισμού και ότι το εθνικό κράτος οδηγείται προς εξαφάνιση, με την ενταξή του σε υπερεθνικούς πολιτικούς οργανισμούς (όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση), ακολουθώντας τη μετεξέλιξη της οικονομίας (και όχι απλά της παραγωγικής διαδικασίας).

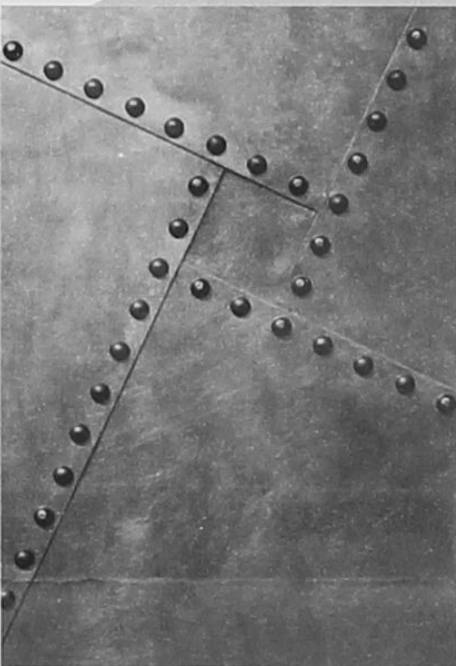
Και καλά όλα αυτά, η σχέση έχουν όμως με εκείνα τα βράχια στη Βοσνία και στο Κοσσυφοπέδιο; Γιατί η εργαλειώκη χρήση της έννοιας της παγκοσμιοποίησης **προϋποθέτει** την υπαγωγή των πολιτικών και κοινωνικών διεργασιών στη σφαίρα της οικονομίας. Επιπλέον, πρέπει να υπάρχει ένα οικονομικό αποτέλεσμα από την διεξαγωγή ενός πολέμου. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο προκηρύχτης των αρχών της δεκαετίας του '90 απολογούσαν τον πόλεμο στη Βοσνία σαν αποτέλεσμα της σύγκρουσης της αμερικανικής με τη γερμανική σφαίρα επιρροής για τον έλεγχο των καινούριων αγορών. Εννιά χρόνια μετά, τι αγορά αντιπροσπεύει η Βοσνία;

Ίσως με βάση τη διάγνωση των τότε αντιλήψεων, τα κείμενα που κυκλοφόρησαν για το Κοσσυφοπέδιο έπιασαν περισσότερο στην ανάγκη των κυριάρχων που πλανήτη να επιβάλλουν μια παγκόσμια ηγεμονία. Ενας τέτοιος σκόκος όμως είναι κάπως ασαφής, αν όχι σκεδόν μεταφυσικός. Γιατί αν η Βοσνία ή το Κοσσυφοπέδιο αντιπροσωπεύουν κάποιον ορθολογικό τακτι-

κό στόχο, ενταγμένο σε κάποιο στρατηγικό σχεδιασμό, μάλλον θα πρέπει να περιμένουμε απειράριθμους πολέμους της Δύσης στα χρόνια που έρχονται. Το αδύναμο σημείο μιας τέτοιας θεωρήσης είναι ότι αμφισβητεί τη δύναμη επιβολής του καπιταλισμού στο πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό πεδίο, χρησιμοποιώντας την παγκοσμιοποίηση σαν μια έννοια που παράγει αποτελέσματα αντιπατικά με τον εαυτό της.

Η ιστορία μιας θεωρίας της σύγκυσης.

Πριν δώσουμε βάση στη δυνατότητα τη δικιά μας ή των άλλων για μια ερμηνεία του κόσμου που ζούμε, ας αναλογιστούμε τα λάθη που έγιναν. Ενα πρώτο είναι η επίκληση του ιμπεριαλισμού. Η παγκοσμιοποίηση, αποδεσμεύοντας τον καπιταλισμό από τα εθνικά του κέντρα, οργανώνει με διαφορετικά κριτήρια τη διαίρεση του κόσμου -αναιρεί δηλαδή τη μαρξιστική ιδέα του ιμπεριαλισμού. Ενα δεύτερο είναι η επίκληση της εθνικής αυτοδιάθεσης σε μια εποχή που το εθνικό κράτος διανιεί το τελευταίο του ιστορικό στάδιο.

Τα όσα ακολουθούν είναι λάθη αποπροσανατολισμού. Η συμπράδαξη με το Ιράκ στον πόλεμο του Πεερσικού, η ταύτιση της άκρας δεξιάς με την άκρα αριστερά στην πρόσφατη σύλληψη Οτσαλάν(4), η επίκληση πατριωτικών μετώπων, σημαίνουν απλά ότι ο παλιός κόσμος προσπαθεί να ερμηνεύσει με τα δικά του μεθοδολογικά κριτήρια τον καινούριο. Η εμμονή της παντογνωσίας είναι εμμονή της πολιτικής επιβολής (γεννηθήκη στο πεδίο της ήττας των κοινωνικών κινημάτων που προέρχεται από τις μαρξιστικές καταβολές η).

Κάτω απ' αυτό το πρίσμα, η ανόδυση μιας θεωρίας της σύγκυσης είναι εμφανής. Η επίκληση της παγκοσμιοποίησης ταυτόχρονα με παραδοσιακά μαρξιστικά κριτήρια (υπαρκτά και στον αντιεξουσιαστικό χώρο), παρόλο που παράγει αστεία αποτελέσματα, αποκαλύπτει και την κοινή τους βάση: την κεντρικότητα της οικονομίας.

Σημειώσεις

για να εκφραστεί η αυξανόμενη κοινωνική δυσάρεσκεια από την οικονομική ύφεση. Ο πόλεμος έγινε αναποφεικτος ().

Αν υπάρχει όμως ένα αναλυτικό πλαίσιο που να εξεξηγεί τη δημιουργία των α-ντιπαλών στρατοπέδων που προκάλεσαν την ανάφλεξη του πολέμου στα Βαλκάνια, αυτό δεν εξηγεί την εμπλοκή της Δύσης ούτε στη Βοσνία, ούτε στο Κοσσυφοπέδιο.

Τα γεωπολιτικά αποτελέσματα είναι πολύ ισχυρά και θα μπορούσαν να επιτευχθούν -έστω και σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα- με την άσκηση οικονομικής και πολιτικής πίεσης στις χώρες της περιοχής. Τα δε οικονομικά αποτελέσματα -οι περιήμερες βαλκανικές αγορές- είναι απλά αναπικτα. Δε χρειάζονταν ένας πόλεμος για να επιβεβαιωθεί η ηγεμονία της Δύσης στη Βαλκανική. Κι αν κανείς επιμένει να επικεντρωθεί στην άσκηση της δύναμης να επηρεάσει να το κάνει για την αντίστοιχη περίπτωση της Σομαλίας.

...για έναν επίλογο για μια θεωρία της εξουσίας

Αν η ιστορία μπορούσε να ερμηνευτεί αποκλειστικά με υλικά αίτια, θα ήταν και απόλυτα προβλέψιμη. Αυτό που λείπει στην ιστορική ανάλυση δεν είναι ένα αφηρημένο βολονταριστικό πεδίο, αλλά η παρανοϊκή δύναμη της εξουσίας. Η υλική βάση της ιστορίας ανατρέπεται διαρκώς από την παρόντα της εξουσίας για καθολικό έλεγχο. Γιατί, αν και η εξουσία αντιπροσωπεύει μια υλική δύναμη, η θέληση για εξουσία έχει σε μεγάλο βαθμό μη υλική βάση. Και ειδικά σε εποχές τόσο έντονων μεταβολών όσο η σημερινή, η εξουσία στην αγωνία της ανακατεύει τον κόσμο με μη λογικό -και μη προβλέψιμο- τρόπο.

Ο αναρχισμός επικρίχθηκε να επανερμηνεύσει τον κόσμο εισάγοντας την έννοια της εξουσίας στη διαλεκτική του. Το έκανε όμως με έναν ατελή τρόπο. Πρώτα απ' όλα, γιατί δεν μπόρεσε να ενσωματώσει ολοκληρωτικά μια θεωρία της ψυχολογίας και της κοινωνικής ψυχολογίας στο εσωτερικό του. Και δεύτερο, γιατί στην προσπάθειά του να ολοκληρωθεί ως θεωρία, συγκρούεται με την αντιεξουσιαστική πολυπλοκότητα ενός κόσμου ελευθερίας.

...τελικά δηλαδή τα κείμενα αυτά ίσως έχουν μεγαλύτερη σχέση με τα άμεσα γεγονότα που συμβαίνουν γύρω μας, απ' όση φαίνεται να μια πρώτη ανάλυση...

Σημειώσεις

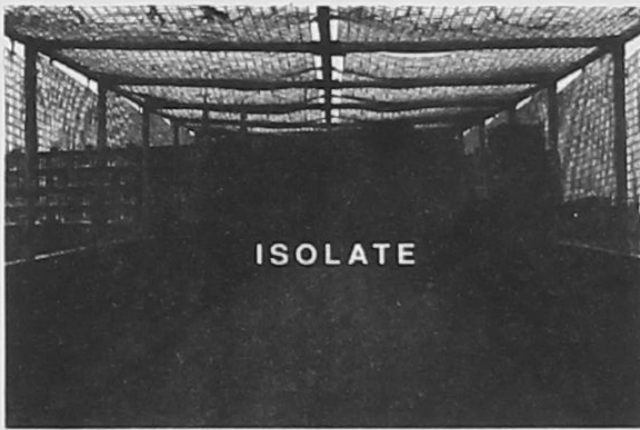
- (1) Το Καλό έχει μόνο μια εκδοχή, γι' αυτό και παίρνει μόνο έναν αριθμό, σε αντίθεση με τις απειράριθμες εκδοχές του Κακού. Μια απαραιτή διευκρίνιση, καθώς στην τηλεοπτική γλώσσα, κάθε σύγκρουση -πολιτική, κοινωνική, οικονομική- μεταφράζεται σε σύγκρουση πολιτισμών.
- (2) Στο λεξιλόγιο της νέας εποχής, οι φορητές ιστορικές έννοιες, όπως ο καπιταλισμός, έπρεπε να αντικατασταθούν με ουδέτερες και πιο κεντρικές. Η αντικατάσταση του καπιταλισμού από τις έννοιες της οικονομίας και της ανάπτυξης διαμορφώνει αυτόματα ένα πλαίσιο ιδεών στο οποίο καμία αντίρρηση δεν είναι πιθανή. Η Νέα Ομίλια που φαντάστηκε ο Οργουέλ στο "1984" επομένως ακριβώς αυτή τη λειτουργία. Επειδή η εξουσία έχει κατορθώσει να άρσει ένα διπλό αποφασιστικό κτύπημα. Δουκίνα αλάνει τον δημόσιο χώρο (τον χώρο δηλαδή στον οποίο συναντιούνται οι άνθρωποι, οι μίθοι τους, οι παραδόσεις τους, οι εμπειρίες τους και που ζυμώνονται οι ιδέες) με την απόλυτη επικράτηση της τηλεοπτικής εικόνας. Και έπειτα, οργανώνει το λόγο του καινούριου δημοσίου χώρου, έτσι ώστε να υπάρχει ένας και μόνος αυτοπροσδιορισμένος βρόχος σκέψης.
- (3) Επιπλέον, η μακροχρόνια τάση της πηγής των πρώτων υλών είναι έντονα καθοδική. Η προσφορά από την Αφρική, τη Σιβηρία και την Κίνα έχει διαμορφώσει πολύ καμμένες πηγές. Η πρόσφατη ανακάλυψη του πετρελαίου είναι προϊόν πολιτικής απόφασης.
- (4) Τυπικά αποτελούσε, για ένα μεγάλο μέρος των εντύπων και των προκηρύξεων της άκρας αριστεράς, η επίκληση της προδοσίας.

Αναδημοσίευση από το περιοδικό Eutopia #2

Αντιαμερικανισμός στο πεδίο της σύγκυσης...

Η δεκαετία του '90 θα μπορούσε και να είναι μια τυπική δεκαετία του 20ου αιώνα. Κατά την διάρκεια της βαθειάς μεταβολής σε κάθε πεδίο του κοινωνικού και του πολιτικού ανατρέπονται την μορφή του κόσμου, διαμορφώνοντας έναν καινούριο. Και παρόλο που παρόμοιες ανατροπές χαρακτηρίζουν συνολικά τον αιώνα που τελειώνει, η δεκαετία του '90 φαίνεται να εισάγει αρκετά παρόμοια στην ιστορική ανάγνωση. Πολύ περισσότερο από την κατάρρευση του σοβιετικού μπλοκ, η δημιουργία μιας παγκόσμιας οικονομίας και η τεχνολογική αλλαγή, ακυρώνουν τους θεσμούς κυριαρχίας του παλιού κόσμου και καταστρέφουν σταδιακά το εθνικό κράτος, προς την κατεύθυνση καινούριων υπερεθνικών οργανισμών.

Καθώς, οι παλιές πολυεθνικές επιχειρήσεις αντικαθιστούνται από πολύ ισχυρότερα mega-δίκτυα παραγωγής και κατανώλεσης σε πλανητικό επίπεδο, νιώθουν την ανάγκη να μετασχηματιστούν τη διανομή της ισχύος στο πολιτικό πεδίο. Σε αυτό το ιστορικό στάδιο, που το εθνικό κράτος δεν έχει ακόμη καταστραφεί και οι υπερεθνικοί πολιτικοί οργανισμοί (τύπου Ευρωπαϊκής Ένωσης) δεν έχουν ακόμη οριστικά αναδυθεί, ο μόνος πολιτικός μηχανισμός που μπορεί να ανταποκριθεί στα καθήκοντα που απαιτεί το κεφάλαιο είναι αυτός των ΗΠΑ. Με άφθονη στρατιωτική ισχύ, με πλανητική εξουσία-φραία και οικονομική δύναμη, ο πολιτικός, διπλωματικός και στρατιωτικός μηχανισμός των ΗΠΑ προετοιμάζει την καινούρια κυριαρχία: μια δικτατορία της οικονομίας.

Η -σχηματική- ανάλυση που προηγήθηκε, είναι παραπάνω από γνωστή σε αρκετούς απ' όσους πέρασαν τον Ρουβίκωνα, επιζητώντας ένα κόσμο καλύτερο. Στα πλαίσια μιας τέτοιας ανάλυσης, η άνοδος του εθνικισμού ήταν αναμενόμενη. Σήμερα, στην παγίωση ενός ανταμερικανικού μετώπου στην Ελλάδα, το ελληνικό κεφάλαιο είναι σιωπηλό, εκφραζόντας έτσι την -με όρους- συμφωνία του.

Τελευταίος -και όχι λιγότερο σημαντικός- κρίκος στο κείμενο των ημερών, η διανομή(4). Μια διανομή που εξασφάλισε στη δεκαετία του '90 την αμφισβήτηση πνευματική της ελευθερίας με την θεσμική ενομοσύνη της στην οικονομία της αγοράς. Ο διανομισμός, δικτυωμένος όσο ποτέ άλλοτε μέσα σε ένα λαβύρινθο από οικονομικές και εκδοτικές αυτοκρατορίες, εφιασθέντος σε ένα πλήθος ΕΟΚιών, κρατικών και ιδιωτικών προγραμμάτων και εγκλωβισμένων σε ένα τεράστιο πλέγμα πολιτιστικών και επιστημονικών φορέων και εταιρειών, θα δει τα τελευταία χρόνια την οικονομία του κατάρσιση να αλλάζει ριζικά. Η διανομή θα ευλογηθεί τα "εθνικά ιδεώδη" ήδη από την εποχή των "μακεδονικών συλλαλητήριων", θα βάλει το έθνος σαν κεντρική έννοια κάθε προβληματισμού και θα στρέψει το πρόσωπο μακριά από τους καταπιεσμένους -είναι ο θόρυβος των ταμπούρων της που θα σκεπάζει τους δολοφονημένους μετανάστες στα σύνορα. Από διαφορετική αφετηρία και θέση, θα προσφέρει την απαραίτητη ιδεολογική κάλυψη στους κοινωνικούς, πολιτικούς και οικονομικούς μετασχηματισμούς της κυριαρχίας. Και τελικά, ο σημερινός ανταμερικανισμός της κάθε άλλο παρά τυχαίος είναι.

1. "Προδότη Σημίτη" φωνάζει λίγους μόλις μήνες πριν, μια σκαζοεργική "οριστερά", με αφορμή τη σύλληψη του Οτσαλάν. Η επίκληση της προδοσίας δεν ήταν βέβαια μια ταξική αναφορά, αλλά μια άμεση απειλή στην αντανακλαστική του "έθνους". Καθώς ό,τι προσδιορίστηκε ως αριστερά, βολεδώνει ακόμη να καταλάβει τι στο διάολο συμβαίνει, η λατρεία της μάζας την στρέφει εύκολα στο πεδίο της σύγκυσης, έτοιμη να αποστηί οπδοποιήσει την καθιστά κοινωνικά αναγνωρίσιμη. Ο κ.δ κες πριν ο Οτσαλάν, σήμερα τον ίδιο εύκολα είναι ο ανταμερικανισμός. Η μαγική εικόνα του καινούριου "εθνικού προτάγματος" θα ήταν σίγουρα γελοία, αν δεν ήταν επικίνδυνη, καθώς εκδηλώνεται στους δρόμους. Και τελικά -και καθόλου άσχετα- γιατί να φοβάται κανείς την ανόδυση ενός λεπενικού κόμματος στην Ελλάδα, όταν το ΚΚΕ, κάτω από τις οργανώσεις-ομπρέλες του, κάνει πορείες για το Αιγαίο και την Κύπρο;

Προφανώς η νέα εθνική ομοψυχία δεν γεννήθηκε σήμερα, σήμερα όμως παγιώθηκε. Και στο πεδίο της καθολικής σύγκυσης, θα βρεθούν αρκετοί που θα υποστηρίζουν ότι ο ανταμερικανισμός αποτελεί μια ζυμωμένη πολιτική παράδοση, κληρονομημένη από τα χρόνια του Εμφυλίου(1) και των πολιτικών αγώνων των δεκαετιών του '50, του '60 και του '70. Που, σήμερα, καθώς η "Νέα Τάξη" αποκαλύπτει το φρικαστικό της πρόσωπο, ο ανταμερικανισμός δικαιώνεται σε τέτοιο σημείο, ώστε να επιβάλλεται καθολικά σαν εγγενές στοιχείο της συλλογικής ταυτότητας, καθώς γίνεται το προνομιακό εκείνο πεδίο που συναντιούνται η "αριστερά" με την πιο φασοπιστική δεξιά, η κοινωνία με το κεφάλαιο, τα ΜΜΕ με τους τηλεθεατές τους, ενώ κυβέρνηση και αντιπολίτευση συμφωνούν διαφωνώντας. Και ακόμη περισσότερο, ο ανταμερικανισμός προβάλλεται σαν το πεδίο συνάντησης των παλιών αγώνων με τους τωρινούς. Προφανώς κάτω από τον διπλό κυματισμό της κόκκινης και της ελληνικής σημαίας που αντικρίζουμε στις πορείες...

Πίσω από τον μόλις και καλλυμένο εθνικισμό, οφείλουμε να δούμε την κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα της δεκαετίας του '90. Τα (ξεκασμένα κιάλας) παραλήρηματα των "συλλαλητηρίων για την Μακεδονία", το αφοριστικό κινητήριο την εκμετάλλευση και την εξαθλίωση του μετανάστη, την έλευ "ορθοδόξης και ιστορικής φιλίας" συμπαρατάζει με τον εναγκλημάτιο του βαλκανικού μετώπου -τους Σέρβους- ενάντια στους υπολόπιους κασάβους. Και τελικά, πίσω από το θολό πρόταγμα του ανταμερικανισμού, οφείλουμε να αναζητήσουμε όλους εκείνους τους μηχανισμούς που στο πεδίο της σύγκυσης συμφρηλατούν την καινούρια "εθνική ενότητα". Για ποιες άραγε εκστρατείες;

2. Στο κοινωνικό πεδίο, ο νέος εθνικισμός εκδηλώνεται με την άνοδο μιας νέας μερικής αστικής τάξης. Η εμφάνιση της συνδέεται άρκετα με τη ραγδαία οικονομική ανάπτυξη των τελευταίων χρόνων, την αναδιανομή του πλούτου -και την παραγωγή καινούριου- από την κυρία όρια εκμετάλλευση εκατοντάδων χιλιάδων μεταναστών. Παρόλη την οικονομική ανάπτυξη όμως, η καταστροφή του κράτους πρόνοιας -από τη μία- και η τεχνολογική αναδιάρθρωση (δηλαδή η συνεχής καταστροφή τομέων της οικονομίας και η δημιουργία καινούριων) -από την άλλη- δημιούργησαν μια γενικευμένη κοινωνική ανασφάλεια. Και τελικά, στις συμπληγάδες δύο διαφορετικών (αλληλοσχετιζόμενων όμως) φαινομένων, της επιθετικότητας των νέων αστικών τάξεων και της κοινωνικής ανασφάλειας, δημιουργείται πρόσφορο έδαφος για τον εθνικισμό.

Οι κοινωνικοί αυτομετασχηματισμοί εκφράζονται στο πολιτικό πεδίο κάτω από την μετεξέλιξη του ΚΚΕ. Καθώς ο σταλινισμός δεν θα μπορούσε να πείσει αυτούς που το ΚΚΕ αντιλαμβάνεται ως μάζα, τα στοιχεία του λόγου του τροποποιήθηκαν κατάλληλα. Ο φαινόμενος αντιιμπεριαλισμός(2) ταυτίστηκε σταδιακά άρκετα με τον εθνοκεντρισμό -πλέον στο πατριωτικό του μέτωπο ο κινήτης συναντιέται τον κίτη. Το ΚΚΕ γίνεται ολοένα και περισσότερο το πολιτικό εκείνο κόμμα που εκκάρζει την αντίσταση στην κοινωνική ανασφάλεια με την επιστροφή στις πιο παραδοσιακές και συντηρητικές αξίες. Και ενώ η κοινωνική ανάπτυξη και η καταστροφή του προλεταριάτου με την παραδοσιακή του έννοια, θα έπρεπε λογικά να το εξαφανίσουν, αυτό βρυκολακίσια επικαλούμενη την πατρίδα στην εποχή της παγκοσμιοποίησης και αντικαθιστώντας τον ταξικό με τον εθνοκεντρικό λόγο.

3. Παράλληλα

**Αν οι ΗΠΑ
είναι ο κακός μπάτσος
στη φυλακισμένη ζωή,
τότε ο “αντιαμερικανισμός”
είναι ο καλός**

Καθώς η λογική συντρίβεται
ανάμεσα στις συμπληγάδες
της παγκόσμιας ηγεμονίας, της εθνοπατριωτικής υστερίας
και της παρανοϊκής αδιαφορίας
είναι φανερό ότι η δημοκρατία σας δεν έχει διέξοδο.
Και εμείς δεν έχουμε αδιέξοδο.

★ ΑΙΣΧΡΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑ